

UWAGI ZGŁASZANE BYŁY PRZEZ DEDYKOWANY FORMULARZ PROJEKTODAWCY

Projekt „Strategii Integracyjnej Polski na lata 2026–2035”

Część I Diagnoza

1.2. Typologie cudzoziemców

s. 11. Studenci zagraniczni

W odniesieniu do studentów zagranicznych skreślić fragment „a ich liczba systematycznie rośnie, odzwierciedlając rosnącą atrakcyjność polskiego systemu szkolnictwa wyższego”.

Analiza danych statystycznych wskazuje, że postawiona teza może być błędna. Z analizy Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy wynika, że w 2024 r. liczba studentów na pierwszym roku studiów spadła w porównaniu z rokiem ubiegłym o 4,6 tys. oraz o 9,6 tys. w porównaniu z rokiem 2022, rekordowym pod względem stopnia umiędzynarodowienia kształcenia wyższego. Ponadto ¼ cudzoziemców kształciła się w Polsce na wcześniejszym etapie edukacji, co oznacza, że wybór polskiej uczelni wyższej był naturalną kontynuacją edukacji w polskim systemie. Ponadto 39% studentów-cudzoziemców kształci się w języku angielskim (https://sejm.gov.pl/INT10.nsf/0/7778A24A7F57EC7AC1258D23004C360C/%24File/i12224-o1_2.pdf). W przypadku studiów na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym wskaźnik cudzoziemców, dla których językiem studiów jest język angielski, jest jeszcze wyższy. W przypadku tych kierunków osoby te raczej nie będą w przyszłości zasilaty polskiego rynku usług medycznych.

s. 12. Obywatele państw członkowskich UE

w trzecim akapicie skreślić fragment „rosnąca dostępność mieszkań”.

Nie wiadomo, w oparciu o jakie dane autorzy dokumentu twierdzą, że w Polsce rośnie dostępność mieszkań. Problem wydaje się jednak bardziej złożony.

s. 13 Polacy powracający z zagranicy

Sugestia zmiany tytułu na „Polacy powracający z zagranicy oraz potomkowie polskich emigrantów”. Z opisu podrozdziału wynika, że w większym zakresie obejmuje on osoby urodzone poza granicami kraju.

Część II Ramy strategiczne polityki integracyjnej

2.1. Wizja integracji

Uwaga ogólna. Zarówno w tej, jak i w dalszej części dokumentu, brak jest przewidzianych działań mających na celu „oswojenie” polskich obywateli ze zjawiskiem migracji, zwłaszcza z takich kierunków jak Azja, Afryka czy Bliski Wschód, co ma fundamentalne znaczenie z punktu widzenia powodzenia działań integracyjnych oraz przeciwdziałania izolacji. Dotyczy to zwłaszcza mniejszych społeczności, poza dużymi aglomeracjami. Społeczeństwo powinno być jasno informowane o tym, jaka jest strategia przyjmowania imigrantów oraz z jakiego powodu zostanie wybrany taki i a nie inny model oraz jakie są jego zalety. Samorządy nie będą w stanie samodzielnie zwalczyć negatywnych reakcji społecznych względem migrantów z dwóch przyczyn. Niejednokrotnie protesty mieszkańców poprzedzają jakiegokolwiek działania władz samorządowych. Po drugie, osoby będące członkami organów JST również

wywodzą się z tych lokalnych społeczności, a zatem często same utożsamiają się z obawami swoich wyborców. Wnosimy zatem o uzupełnienie strategii w tym obszarze.

2.3. Modele działania

s. 22 Nie jest jasne czy Krajowe Biura Integracji mają zostać przekształcone z Centrów Integracji Społecznej z nadaniem im ich nowych funkcji, czy ma tylko zostać zmieniona nazwa. Ponadto formuła organizacyjna (wskazanie na trwałe partnerstwo marszałka, wojewody, organizacji pozarządowych) nie jest jasno określona. Nie jest również jasno określona jasno relacja pomiędzy zadaniami, jakie mają być realizowane przez samorząd województwa a powiaty i gminy.

s. 23 Nie zostało wskazane, w jaki sposób autorzy projektu zamierzają doprowadzić do realizacji modelu integracji rozproszonej, zwłaszcza w kontekście cyt. „inwestycji w lokalne rynki pracy na obszarach pozaaglomeracyjnych”. Nie wiadomo, jakie działania kryją się pod takim sformułowaniem i z jakich źródeł miałyby być finansowane i kto miałby je realizować.

s. 23 Fragment dotyczący „wzmocnienia roli samorządów” wymaga po pierwsze doprecyzowania, po drugie wskazania źródeł finansowania. Z dalszych zapisów projektu strategii wynika, że na samorządy (zwłaszcza samorządy wojewódzkie i powiatowe) planuje się nałożyć nowe zadania własne. Jeżeli wzmocnienie roli samorządów ma odbywać się poprzez nałożenie nowych zadań własnych bez poszerzenia bazy dochodowej to oczywiście Związek Powiatów Polskich negatywnie odnosi się do takiego założenia.

s. 23 Pytanie czy tworzenie lokalnych strategii integracyjnych będzie obligatoryjne. Na str. 23 wskazano na możliwość tworzenia strategii, na str. 38 i 49 wskazano, że przyjęcie i finansowanie ze środków własnych lokalnych strategii integracyjnych będzie obligatoryjnym zadaniem powiatu. Pobocznie zauważamy, że brak włączenia w realizację takich lokalnych strategii gmin wyłączy możliwość wykorzystania w działaniach integracyjnych szkół podstawowych czy większości lokalnych instytucji kultury.

Część III. Obszary działań integracyjnych

3.2. Edukacja obywatelska i społeczna

s. 28 w części dot. młodzieży cudzoziemskiej pojawia się wątek prowadzenia zajęć integracyjnych przez przeszkolonych nauczycieli i trenerów zewnętrznych. Pytanie o jakich szkoleniach dla nauczycieli jest mowa, z czego będą finansowane dodatkowe zajęcia, jakie będzie model organizacji zajęć oraz jak proponowane rozwiązania mają się do instytucji asystenta międzykulturowego w szkołach.

3.4. Dostęp do edukacji formalnej i nieformalnej

s. 31 i 32. W projekcie ponownie pojawiają się zapisy dot. systemu edukacji obejmujące zwiększenie liczby godzin nauki języka polskiego, upowszechnienie zatrudnienia pomocy nauczyciela i asystentów międzykulturowych oraz zwiększenie liczby oddziałów przygotowawczych. Ponownie pytanie o źródło finansowania. Wskazane działania będą rodziły skutki finansowe. Mamy uzasadnione obawy, że będą one przerzucane na organy prowadzące szkoły.

3.5. Wsparcie zdrowotne

s. 34. Pytanie kto miałby zatrudniać mediatora kulturowego w ochronie zdrowia. Jeżeli poszczególne podmioty lecznicze, to należałoby doprecyzować, w jakiego typu jednostkach oraz wskazać, że koszt zatrudnienia takiej osoby będzie uwzględniany w wycenie świadczeń gwarantowanych finansowanych ze środków publicznych.

s. 35 Brak udziału dzieci w obowiązkowych szczepieniach ochronnych powinien być sankcjonowany np. ograniczeniem dostępu do świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych czy świadczenia 800+.

Część V. Narzędzia wspierające

5.1. Narzędzia cyfrowe

s. 44 Działanie edukacyjne w obszarze cyfryzacji i jednocześnie integracyjne miałyby włączyć cudzoziemców do usług świadczonych przez kluby rozwoju cyfrowego, rozwijane obecnie ze środków UE.

Część VI Harmonogram realizacji

6.2. Etap wdrożeniowy

s. 49 Ze strony Związku Powiatów Polskich nie będzie zgody na próby nałożenia na samorządy nowych zadań bez zapewnienia zaplecza finansowego do ich realizacji oraz jasnych zasad organizacyjnych. Tymczasem w podrozdziale etap wdrożeniowy brak jest jakichkolwiek informacji na temat zmian w legislacyjnych, a kwestie finansowe omówione są lakonicznie. Dokument strategiczny powinien jednak zawierać założenia ram finansowych i potencjalne źródła finansowania.